«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»
Н. Рыкунов

Эҥсиэли

2011 с. Тохсунньу
12
күнэ
Сэрэдэ
№3
(10448)

1935 сыл алтыннаы 5 күнүттэн төрүттэммитэ • Нам улууһун хаһыата • 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыҥ хаһыата»

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

2010 сылга улууска 29 баһаар буолбут, онно 2 киһи өлбүт, 3 киһи эчэйбит. 2009 с. 26 баһаар этэ, онно 4 киһи өлбүтэ, ол иһигэр 1 оҕо.

* * *

ОГПН начальника Н.А. Парников иһитиннэрбитинэн тэрилтэлэргэ эппиэттээх дьон дьуһуурустубаҕа турбуттарынан, эппиэтинэстээхтик сыһыаннаспыттарынан быраабыннаык кэмнэригэр улахан быһыымайгы, баһаар тахсыбатах. ОГПН иһэр-аһыыр ыаллары кэрийэн бэрэбиэркэлээбит. Тохсунньу 17-21 күннэригэр ОГПН начальника Н.А. Парников уонна баһаарынай сулууспа начальника И.В. Колпашников куоракка сылы түмүктүүр, быйылгы сылга былааннары билиһиннэрэр мунньахха киириэхтээхтэр.

* * *

Тохсунньу 8 к. экономическай сайдыы министрэ М.А. Осипов Нам улууһугар тахса сылдьыбыт, үлэни-хамнаһы билсибит. Стационар балыыһа капитальнай өрөмүөнүгэр 36 мөл. солк. көрүллэрин эрэннэрбит. Маны таһынан Нам улууһа пилотнай бырайыакка киирбитинэн олорор дьиэ субсидиятыгар сыл аайы 30 мөл. солк. көрүллүө диэбит. 2012 сылтан Нам-Хатырык суолун асфалынан бүрүйэргэ харчынан көмөлөһүөҕүн туһунан экономика министрэ эппит.

* * *

Улуус баһылыга А.И. Ильин быйылгы сылга былааннары билиһиннэрдэ. Ол курдук сүрүн үлэлэр маһы кэрдиигэ, суолу оҥоруурга, тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга, тутууга ыытыллыахтара. 1 Хомустаах, II Хомустаах, Партизан нэһиилэктэрэ федеральнай программаҕа киллэриллэн, бу нэһилиэктэргэ 40 мөл. солк. суумаҕа сайыҥҥы уу турбата тардыллыаҕа.

* * *

Тохсунньу 14 к. Аппааныга саҥа оҕо саада аһыллыаҕа.

* * *

Быйыл Хамаҕаттаҕа улахан квартальнай котельнай, Намҥа баһаарынай депо, поликлиника, ЗАГС дьиэтэ, II Хомустаахха оскуола тутуллуохтара. Маны таһынан инникитин Намҥа 24 квартиралаах саҥа дьиэ, Арбыҥҥа саҥа оскуола тутуулара саҕаланыахтара.

Бэлиэтэннэ
В. РЫКУНОВА

Тохсунньу 10 күнүгэр ис дьыала отделын 2010 сыллаах үлэни түмүктүүр, Нам улууһугар быраабы харыстааһын туругун билиһиннэрэр мунньах буолла. Тохсунньу 3 күнүттэн ис дьыала отделын начальнигынан милиция полковника Седалищев Роман Александрович ананан үлэлии олорор. Мунньахха улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов кыттыыны ылла.

2010 с. туох үлэ ыытыллыбытын туһунан информацияны штаб начальника Н.В. Эверстова оҥордо. Ааспыт сылга «Эҥсиэли» хаһыакка ис дьыала отделын үлэтин туһунан 130 матырыйаал бэчээттэммит, телевидениенэн 6 биэрии көрдөрүллүбүт. «Нам улууһа» МТ 5 участковай боломуочунай штатын көрөргө 900 тыс. солк. биэрбит. Күһүҥҥү ыйдарга кыраныыссаҕа стационарнай пост үлэлээн көдьүүстээҕэ көстүбүт, ол курдук көлөппүнэни кытта сыһыаннаах 6 буруй арыллыбыт, 63 кг көлөппүнэ былдьаммыт, 13 саа былдьаммыт. Сыл устата министерстволтан 9 бэрэбиэркэ буолбут, элбэх операция ыытыллыбыт. Хомойуох иһин, 2010 сыллаах үлэ «отрицательно» диэн сыаналаммыт.

Сыл устата 231 буруй оҥоһуллубут, бу 2009 сыллааҕар 7,4%-нан элбээбит (2009 с. — 215). Буруйдар киһи олоҕун, киһи бас билиитин утары оҥоһуллубут буруйдар ахсааннарынан элбээбит. Нам селотугар 120, Хамаҕаттаҕа 19, 1 Хомустаахха 18, Хатырыкка 5, Таастаахха 2 о.д.а. буруйдар оҥоһуллубуттар. Бары буруйдар 58%-рын киһи бас билиитин утары (уоруу) буруйдар ылаллар, маннык хабааннаах буруйдар 2009 сыллааҕар 25% улаатан 134 буолбут. Уоруу 44,5%, ол эбэтэр хас иккис буруй — уоруу. Нам селотугар киһи бас билиитин утары 67, Хамаҕаттаҕа 10, Аппааныга 10, 1 Хомустаахха 8 буруй оҥоһуллубут. Уоруулар сүрүн объектарынан харчы, телевидеоаппаратура, бородуукта, сотовай телефон, көмүс буолар. Ыарахан, оһуобай ыарахан буруйдар ахсааннара аччабыт. Квартираттан уоруу — 19. Күлүгээннээһин, вымогательство, күүһүлээһин курдук буруйдар тахсыбатахтар. Бу буруйдары 123 киһи оҥорбут, онтон 5-һэ дьахтар, 14-17 саастаах 20 эдэр киһи. 102 үлэтэ суох киһи, 46 итирик туруктаах киһи, 39 урут сууттана сылдьыбыт киһи бу буруйдары оҥорбуттар.

Нам с. 29, Хамаҕаттаҕа 6, Хатыҥ Арыыга 4, онтон атын сорох нэһилиэктэргэ 1-дии ыарахан буруй оҥоһуллубут. Бары ыарахан буруйдар арыллыбыттар. 2 өлөрүү тахсыбыт, бу буруйу дьахталлар оҥорбуттар. 2010 с. гражданнартан барыта 1272 сайабылыанньа киирбит, бу былырыыҥҥытааҕар 7%-нан элбэх.

Холуобунай ирдэбил сотрудниктара 70, участковайдар 56, ГАИ 11, ОБЭП 6, следователлэр 5, дьуһуурунай чаас 7, ПДН 3, оперативнай бөлөх 3, ППС 2, силиэстийэлиир комитет 8 буруйу арыйбыттар.

Начальнигы бастакы солбуйааччы А.А. Стручков иһитиннэрбитинэн 2010 с. буруйу оҥорбут 16 киһи көрдөммүт, онтон 15-һэ көстүбүт. Сураҕа суох сүппүт 18 киһиттэн 16-та көстүбүт. Ыарахан көрүҥнээх буруйдары арыйыы элбиир. Билигин даҕаны 50 уоруу арылла илик, ол иһигэр 10 телефон. Өлөрүүлэр бары арыллыбыттар. Квартираттан 5 уоруу, 2 экономическай буруй арылла илик. 2010 с. оҥоһуллубут 62 буруй арылла илик. А.А. Стручков участковайдар өттүлэриттэн күүстээх көмө баара буоллар буруйу арыйыы бырыһыана үрдүө этэ диэтэ.

Силиэстийэлиир отделение начальника Н.Н. Назаров буруйдары арыйыыга анал силиэстийэлиир бөлөхтөрү тэрийиэххэ наадатын эттэ. Маны таһынан кини сокуоннай сааһын ситэ илик оҕолор буруйу оҥоруулара элбээбитин иһитиннэрдэ.

Кадр отделын начальника А.Д. Софронова информацияттан иһиттэххэ отделга 68 сотрудник үлэлиир, 5 киһи уурайбыт, 4 саҥа киһи үлэҕэ киирбит, 3 киһи бэйэтин баҕатынан уурайбыт. Эбээһинэстэрин толорбот, кэһиилэри таһаарар сотрудниктар кэмигэр миэрэлэнэллэр. ПДН старшай инспектора Л.П. Москвитина иһитиннэрбитинэн ааспыт сылга сокуоннай саастарын ситэ илик оҕолорунан 21 буруй оҥоһуллубут. ПДН учуотугар 63 оҕо турар, мантан 21 кыыс, учуоттан 34 оҕо уһуллубут. 3 оҕо хастыы да буруйу оҥороннор буруйдар уопсай ахсааннарын элбэппиттэр. Начальник тыылга көмөлөһөччүтэ Р.Д. Ефремов отдел саҥа дьиэтэ истиэнэтэ элбэх сиринэн хайдыбытын, онон экспертиза оҥорторуохха наадатын эттэ.

Улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов дьаһалта өттүттэн отделга элбэх көмө оҥоһулларын бэлиэтээтэ. «Жилище» диэн программанан үлэһиттэри олорор дьиэнэн хаччыйыыга үлэ ыытылларын, онон дьиэҕэ наадыйааччы сотрудниктар баар буоллахтарына көмөҥ оҥоруохтарын туһунан эттэ. Түмүгэр бары биирдэ түмсүүлээхтик үлэлиэххэ диэн ыҥырда. Ис дьыала отделын саҥа начальника А.Р. Седалищев үлэлиир, идэлэригэр бэриниилээх дьону сыаналыырын, онтон үлэҕэ ээл-дээл сыһыаннаһар, эппиэтинэһэ суох сотрудниктартан инникитин босхолонуохтарын эттэ, инникитин көдьүүстээхтик үлэлээн отдел үлэтин өрө таһаарарга ыҥырда.

В. РЫКУНОВА

Ис дьыала отделыгар

УЛУУСКА БЭРЭЭДЭК ХАЙДАҔЫЙ

Сарсын — Россия бэчээтин Күнэ!

ХАЙА ДИЭКИ ХАЙЫҺЫАХПЫТЫЙ?

Ааспыт сылга Россия Президенэ Д. Медведев Анал суругар «государство заводтар, фабрикалар, хаһыаттар уонна борохоттар хаһаайыннара буолуо суохтаах» диэн эппитэ. Бу дакылаат ис хоһоонун сымнатар литературнай ньыма быһыылаах дии санаабыппыт отой атын өттүнэн эргийэн тахсар чинчилэннэ. Тутатына былаас көрүдүөрдэригэр билигин государстволтан үбүлэнэр, биитэр өйөбүл ылар хаһыаттары «көҥүл устууга» ыытар, эбэтэр муниципалларга биэрэр туһунан кэпсэтиилэр саҕаламмыттара.

Аҕыйах сыллааҕыта атын уобаластартан кэлэ сылдьар коллегаларбыт биһиги республикабытыгар государство көрөр-истэр бэчээт эйгэтэ баарын кэрэхсии билсибиттэрэ. Тоҕо диэтэргит, бэйэтин кэмигэр «көҥүл устууга» барбыт хаһыаттар 90%-ра кэриҥэ отой да симэлийбиттэр, оттон муниципальнай былаас илиитигэр киирбит хаһыаттар тиражтара түһэн, уостара-тиистэрэ сыппаан баалларынааҕар суохтара ордук курдук балаһыанньаҕа түбэспиттэр.

Тутулуга суох хаһыат диэн айылҕаҕа суох. Бу төрдүттэн элбэх ороскуоту (типографскай өнгө, почтанан тарҕатыы о.д.а.) эрэйэр дьыала, аҥардас сурутуу уонна реклама суотугар ырааппаккын, онон син биир халыҥ хармааннаах тэрийээччини көрдүүргэр тиийэҕин. Оттон «Кто платит, тот заказывает музыку» диэн бизнес сокуонун ким да уларыппатаҕа.

Маннык балаһыанньа үөскээтэҕинэ былаас бэйэтин политикатын, идеологиятын дьон-сэргэ ортотугар хайдах ыытара күчүмэҕэйдэрдээх буолуон сөп. Тоҕо диэтэргит, элбэх московскай изданиелар кыраныысса таһыттан араас фондалар граннарынан, быһаччы үптэринэн тахсаллара кистэл буолбатах. Өйдөөх дьон ол иһин да эттэхтэрэ: «Кто не кормит свою армию, тот кормит чужую».

В. КАСЬЯНОВ

Оҕо — олох сибэккитэ

«САРГЫЛААХ АЙАҤҤА» ТУРУННУЛАР

Үүммүт саргылаах Саҥа сыл бастакы күнүн уруйдаабытынан бу орто дойдуга кэлбит кыыстаах уол улууспут киин балыыһатыттан иэримэ дьиэлэригэр тахсар үөрүүлээх түгэннэрэ Ороһоспо буолуон эрэ иннинэ, тохсунньу 6 күнүгэр буолла.

Кыыс оҕо тохсунньу 1 күнүгэр, түүн үөһүгэр, 1 чааска бастакынан күн сирин көрүстэ. Оттон уол оҕо кыыһы тилэх баттаһа эмиэ бу күн күнүһүгэр эккирэтэн кэллэ.

Саҥа дьонунан эбиллибит дьоллоох дьиэ кэргэттэри: кыыстаммыт Галина Михайловна, Александр Николаевич Ядреевтары (үөдэйдэр — хаартыскаҕа хаҥас диэки), уолламмыт Прасковья Алексеевна, Альберт Петрович Никифоровтары (хамаҕатталар — уҥа диэки) ийэлэрэ, эбээлэрэ А.С. Сысолятина уонна Ньурбаттан сылдьар Е.Н. Никифорова, «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын оҕо уонна дьиэ кэргэн отделын сүрүннүүр специалиһа Т.Н. Степанова, «Үөдэй нэһилиэгэ» МТ баһылыга С.В. Ядреев истиҥник-иһирэхтик эҕэрдэлээтилэр уонна бу икки ыалга дьоллоох-соргулаах, кэскиллээх олоҕу, үтүмэн үгүс ситиһиилэри баҕардылар.

Ядреевтарга кыыстара үһүс оҕо, икки бастакылара уолаттар. Оттон Никифоровтар бастакы оҕолоро.

СИЭН БОЛДЬУ

2011 сыл — урбанныыттар үлэлэрин-хамнастарын кэлимник кэтээн көрүү

УРБАННЫЫТТАР САЙДЫЫЛАРЫН СЫЛЫКТААҺЫН

«Российскай Федерацияҕа кыра уонна орто предпринимательствоны сайыннарыы туһунан» 24.07.2007 с. күнүнээҕи 209-ФЗ N-дээх Федеральнай Сокуоҥҥа олоҕуран «Саха республикатын сиригэр-уотугар кыра уонна орто предпринимателлэр үлэлэрин-хамнастарын кэлимник федеральнай статистическай кэтээн көрүүнү ыытар туһунан» СР правительстволтын 09.11.2010 с. күнүнээҕи 1190-р N-дээх дьаһала тахсыбыта. Бу дьаһалга Сахастат ыытар бары үлэлэригэр федеральнай уонна республиканскай тэрилтэлэр бэйэлэрин компетенцияларын чэрчитинэн көмөлөһүөхтээхтэрэ ыйыллар.

Маннык ис хоһоонноох улуус баһылыгын 1806-р N-дээх дьаһала 2010 с. ахсыннаы 23 к. тахсыбыта. Онно улуус бары туһааннаах тэрилтэлэрэ эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһан көхтөөх кыттыыны ылыахтаахтарын туһунан этиллэр.

Кэлим статистическай кэтээн көрүү биһиги улууспутугар 2011 с. иккис кварталыгар ыытыллыахтаах. Онно маннык субъектар хабыллаллар: юридическай сирэйдэр — коммерческай тэрилтэлэр уонна потребительскай кооперативтар; физическэй сирэйдэр, юридическай сирэй буолбакка туран предпринимательствонан дьарыктанааччылар, индивидуальнай предприниматель быһыытынан государственнай регистрацияны ааспыттар; баахынай (фермерскэй) хаһаайыстыбалар.

Бу сылыктааһын толору, хаачыстыбалаахтык бардаҕына биһиги дойдубутугар кыра уонна орто предпринимательство сайдыытыгар туһуламмыт дьаһаллар сөптөөхтүк ылыллалларыгар көмөлөөх, туһалаах буолара саарбахтаммат. Онон, бу дьоһун, кэскиллээх тэрээһиҥҥэ үчүгэйдик бэлэмнэниэҕиҥ!

И. ИВАНОВ

Бэйэни салайыныы — инники дьылҕабыт

ОҐОРОН ТАҺААРАР ҮЛЭ СЫАНАЛАНЫАҐА

Итинник ирдэбил мантан инньэ олохтоох бэйэни салайыныы органнарыгар — дьаһалталарга туруоруллар буолбут диэн өйдөбүлгэ кэлэҕин, ахсынньы 15 күнүгэр буолбут Ил Түмэн XXIII уочараттаах пленарнай мунньаҕа ылыммыт, «Саха республикатын муниципальнай оройуоннарын уонна куораттааҕы уокуруктарын олохтоох салайыныыга органнарыгар тыа хаһаайыстыбатын производствотын өйөөһүҥҥэ кэккэ государственнай боломуочуйалары сүктэрэр туһунан» сокуону билсэ олорон.

Бу сокуон СР Президенэ Егор Борисов Ил Түмэн депутаттарыгар туһаайбыт Анал этиитин олоххо киллэрии бэрээдэгинэн таһаарылынна. Сокуон сүрүн хайысхата тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыы уонна өйөөһүн буолар. Бу сокуоҥҥа олоҕуран СР правительствота кэлэр 2012 с. республика 4 улууһугар (Чурапчыга, Ньурбаҕа, Эдьигээҥҥэ уонна биһиги улууспутугар), онтон 2013 с. республика атын улуустарыгар тыа хаһаайыстыбатын өйөөһүҥҥэ туһуламмыт кэккэ государственнай боломуочуйалары сүктэриитэ көрүллэр.

Олохтоох бэйэни салайыныы органнара тыа хаһаайыстыбатын производствотын сайыннарыыга, бородууксуйаны миэстэтигэр оҥорон таһаарыыга эппиэтинэстэрин үрдэтэр, производство бары хайысхаларыгар быһаччы кыттыыларын сүрүннүүр балаһыанньа сокуоҥҥа ырытыллан оҥоһулунна.

Сокуоҥҥа ыйылларынан муниципальнай тэрээһиннэргэ субвенция сыллааҕы кээмэйигэр тыа хаһаайыстыбатын сүрүн салааларын — сүөһүү иитиигэ, үүнээйини көрүүгэ-истиигэ туһуламмыт субвенциялар киирэллэр. Кини кээмэйэ кэнники үс сыллаах көрдөрүүлэргэ олоҕуран быһаарыллыахтаах. Сүрүн болҕомто бородууксуйа кээмэйин үрдэтиигэ, тыа сирин үлэһиттэрин мэктиэлэммит хамнастаах буолууларын ситиһиигэ ууруллар. Онон республика таһымыгар ылыллыбыт бу сокуон улууспут тыатын хаһаайыстыбата сайдыытыгар улахан хамсааһыны таһаарыа диэн эрэнэбит.

И. ИВАНОВ

Партиялар олохторуттан

БИГЭ ТИРЭХ МЭКТИЭТЭ

Бу ый саҥата Хабаровскайга «2020 сылга диэри Дальнай Восток социальнай-экономическай сайдыытын стратегията. 2010-2012 сыллардааҕы программа» диэн «Биир ньыгыл Россия» партия Дальнай Востоктааҕы федеральнай уокуругун 9 субъегар үлэлии олорор региональнай салааларын конференцията буолан ааспыта. Хас биирдии субъектан 40 делегат кыттыыны ылбыт. Манна салайар партия лидерэ, РФ правительствотын председателэ В.В. Путин, уокурук бары субъектарын баһылыктара кыттыыны ылбыттара.

Саха республикатын делегациятын «Биир ньыгыл Россия» партия генеральнай сэбиэтин чилиэнэ, партия Саха сиринээҕи салаатын региональнай политсоветын секретара Айсен Николаев уонна СР президенэ Е.А. Борисов салайбыттара. Бу бары регионнар олохторугар улахан суолталаах конференцияҕа Нам улууһуттан «Биир ньыгыл Россия» партия чилиэнэ, улуус мунньаҕын депутата, И.Е. Винокуров аат. Намнааҕы педагогическай колледж директорын солбуйааччы Нь.М. Жирков баран кэлбитэ. Ньургун Михайлович 3 күннээх тэрээһин үлэтин туһунан маннык кэпсиир:

«2010-2012 сс. уонна 2020 с. диэри Дальнай Восток сайдыытын стратегиятыгар уокурук субъектарын ханнык бырайыактара киирэн, өйөбүлү ылар туһугар бырайыактар көмүскэннилэр. Биһиги республикабыт «Саха сирин соҕуруу өттүн сайыннарыы», «М.К. Аммосов аат. ХИФУ-га арктическай инновационнай киини тэрийии» бырайыактара маҥнайгы миэстэлэри ылылар. Онон өйөбүл ылан салгыы сайдарга бигэ тирэх олохтонно. Маны тэҥэ «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы спортивнай оонньуулар», «Базальт — нанотехнологиялар», «Хотугу эйгэ» туристическай-рекреационнай кластер, нэһилиэнньэлээх пууннары гаастаһын о.д.а. бырайыактар улахан болҕомтону, сэҥээриини, биһирэбили ылылар. Атын регионнарга тэҥнээтэххэ, биһигини сыныйан, интэриэһиргээн көрдүлэр-иһиттилэр.

Онон Сахабыт сиригэр улахан болҕомто баар эбит. Ыаллыы уокуруктар балысханнык сайдан эрэрбитин сөхтүлэр. «Биир ньыгыл Россия» партия председателэ, РФ правительствотын председателэ В.В. Путин быыстапкабытын болҕойон көрдө-иһиттэ. Пленарнай чааска Саха сирин атын регионнарга холобур оҥорон эппитин киэн тутта иһиттибит.

Маннык улахан тэрээһиҥҥэ аан маҥнай кыттыыны ылым. Дойдубут салайааччыларын илэ көрөн, тылларын-өстөрүн истэн, дьону-сэргэни кытта билсэн билиим-көрүүм кэҥээн кэллим».

Л. УВАРОВСКАЯ

Аспыт кэм ахтылҕана

СУОЛ МААСТАРА

Аҕам Шараборин Иннокентий Федорович 1938 сыллаахха Томскайдааҕы суолу өрөмүөннүүр, тутар техникуму бүтэрэн, маастар идэтин ылан, Нам оройуонугар бастакы үөрэхтээх маастар быһыытынан үлэтин саҕалаабыт. Нам оройуонун иккис дойду оҥостон, Үөдэйтэн төрүттээх Трунина Мария Петровнаны кэргэн ылан, элбэх оҕолоноууруланан 65 сааһыгар бу орто дойдуттан барбыта. Уоттаах сэриигэ сылдьан, этэҥҥэ эргиллэн үлэ үөһүгэр түһэр. Олоҕун усталаах туоратын тухары суол, муоста тутуутугар элбэх сыратын биэрдэҕэ, элбэх киһини кытта үлэлээн, үлэлэтэн сыруттаҕа.

Оҕо сырыттахпына хаһыакка ыстатыйа тахсан турардаах «Шараборин дьаамалара» диэн. Сарсыҥҥытыгар оскуолаҕа кэлбиппэр биир уол: «Эн аҕаҥ суолун дьааматыгар түһэн атахпын өлөрдүм», — диэн күлүү гынна. Онуоха мин кыһыйан: «Мин аҕам биир эрэ тыраахтардаах, ол иһин суолу барытын успейдаан оҥорбот, паапаҕар эт, суолга тахсан лаппаахынан буор куттун, мин бэрэбиэркэлиэм». Кэлэн аҕабар үҥсүбүппэр, күлэ-күлэ: «Тоом, ити үлэлиир киһини мөҕөллөр уонна кими мөҕүөхтэрэй, ким да суох буоллаҕына». Аҕам этэр буолара: «Дьэ, олох сайдан истэҕин аайы элбэх улахан таас дьиэлэр, бөһүөлэктэр тутуллуохтара, онно аан бастакынан суол, уу, уот барыахтаах. Оччоҕо эрэ үлэ түргэнник барыа, көдьүүстээх буолуо. Оннооҕор уоттаах сэрии кэмигэр суолу туттараллара, сибээһи, уоту быспаттара. Сотору таас суол тутуохтара, быыл суох буолуо».

Соҕуруу дойдуттан суол маастарынан нууччакыыһа Таня (араспаанньатын умнубуппун) үлэҕэ ананан кэлбитэ. Ону аҕам оннун булуор, дьиэ көстүөр диэри бэйэтигэр олордубута. Суолларын туһунан элбэхтик кэпсэтэн, мөккүһэн да тураллара. Саха сирин сирэ-уота соҕуруу дойдуттан олох атынын, суол тутуутугар инженертэн саҕалаан айылҕаны кэтээн көрөр үлэһиттэр кытта үлэлэһиэхтээхтэрин Танятыгар өйдөтө сатыыра.

1972-73 сыллар сайыныгар аҕам миигин Танятыгар сыһыаран суол үлэтигэр быстах кэмҥэ көҥүллээн ыытта. Бөтүҥ ортототуттан саҕалаан Хатырык бөһүөлэгэр кыранан тиийбэккэ үлэбин түмүктээбитим. Онно үс тырахтарыыс Попов Сэмэн (Сиэҥкэ), Алексеев Георгий (Хатырык), Говоров Виктор, Таням уонна мин үлэлээбиппит. Мин үлэм — талах кэрдэн, миэтэрэ уһуннаах үүт тоһоҕону бэлэмниибин. Онтукаларбын сүүрбэлии устууканы быанан баайабын, сүгэ сылдьар гына. Таням үс атахтаах халампааһын сүгэ сылдьан көрөр, суол ханан барыахтааҕын, миэхэ ыйан биэрэр, оччоҕо тоһоҕобун уоннуу миэтэрэ бара-бара сиргэ батары саайан иһэбин. Күннээҕи нуормабытын бүтэрдэхпитинэ эрэ тохтуубут. Дьэ, ол кэнниттэн тырахтарыыстар түүннэри-күнүстэри уларса сылдьан икки тыраахтарынан мин саайбыт тоһоҕолорум иһигэр киһи үрдүгүн саҕа буолуор диэри буор анньаллар. Өҥүрүк куйааска, элбэхтик үөҥҥэ-көйүүргэ сиэтэн, хаппырыыһырбакка үлэлээн аҕа дьонум хайҕабылларын ылбытым. Аны санаатахха, абытай үлэ эбит, төһөлөөх талаҕы кэрдибитим буолуой, мас сүгэ сылдьан төһөлөөх километры хаампытым буолуой. Кырдьаҕас Сиэҥкэ: «Дьэ, Биэрэ бу суолга эн атаҕыҥ суола, аатыҥ эмиэ баар. Кэлин айаннаатаҕыҥ аайы оҕо сааскын, биһигини саныаҕыҥ», — дии-дии мүчүк гынара харахпар бу баар. Сайын устата үлэлээн добуоччу хамнаһы өлөрөн, суол тутуута диэни эппинэн-хааммынан билбитим.

Аҕам дьаамалара билиҥҥэ диэри кинини саналлар, кини ыра санаата бытааннык да буоллар, 70-ча сыл тухары иннин диэки син хамсыыр эбит диэн санааҕа кэлэбин.

Урукку үлэһиттэртэн саҕалаан, суол үлэһиттэрин барыгытын 45 сылгытынан эҕэрдэлиибин!

Кыыһа Вера АЗАРОВА

Улуус депутаттарын сэбиэтин сессиятыгар

САҤА СЫЛЫ БЮДЖЕТТЭЭХ КӨРҮСТҮБҮТ

«Нам улууһа» муниципальнай тэриллии депутаттарын сэбиэтин 30-с сессиятыгар улуус 2011 сылга бюджетын, «СР муниципальнай оройуоннарын олохтоох бэйэни салайыныы органнарыгар тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар сорох государственнай боломуочуйалары сүктэрии туһунан» СР Сокуона ылыллыбытынан сибээстээн анал комиссияны тэрийии, улуус сэбиэтин 17-3 N-дээх 26.11.2009 с. күнүнээҕи быһаарыытыгар уларытыыны, эбиини киллэрии уонна «Олорор дьиэ» 2010-2012 сс. муниципальнай тус сыаллаах программаны ылыныы туһунан боппуруостар көрүлүннүлэр.

Кэлэр, 2011 сыллаах бюджеты дьүүллэһиигэ депутаттар А.Г. Шарапов, С.И. Тоскин, А.Г. Кобяков, Ф.Е. Колесов, И.Е. Евстафьев көхтөөх кыттыыны ыллылар.

А.Г. Шарапов: «Правовой уонна бюджетнэй комиссиялар үбүлээһини элбэттэрэр туһугар күүскэ үлэлэһэ сатаатыбыт эрэ-эри, үп эбиллибэтэ. Хайдах да туруорсан үөһэттэн түһэр сыыппараны биһиги уларытар кыахпыт суох эбит диэн чиэһинэйдик билиниэххэ наада. Бюджет үбүн тэҥнээн аттарыынан, эбии үбүлээһиннэринэн эбии харчы республикаттан кэлиэ диэн эрэннэрии лэрин ылынарга эрэ тиийдибит. Төһө үп кэлэрин ким да билбэт. Ол да буоллар бу бюджет иккис ааҕыынан ылыллыан наада», — диэтэ.

С.И. Тоскин: «Дотационнай улуус буоларбытынан үбүлээһин баһыйар ирээтэ федеральнай, республиканскай бюджеттэн оҥоһуллар. Бэйэ дохуотун улаатыннарыыга үлэ күүскэ барыахтаах. Производствоны тэнитэр хаһаайыстыбалары, бизнесменнэри, тэрийэр дьоҕурдаах дьону өйүөххэ. Үлэтэ суохтары түмэр, үлэлэтэр, үлэ миэстэтин таһаарар тэрилтэлэр үлэлээһиннэригэр сөптөөх усулуобуйата тэрийиэххэ. Улууска тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга элбэх үлэ барда. 2011 с. тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга бэриллэр боломуочуйаны көдьүүстээхтик туһаныыга, ис кыахтары арыйыыга үлэлэһиэхтээхпит», — диэн депутаттары ыҥырда.

А.Г. Кобяков: «Саҥа боломуочуйа бэриллэринэн, төрүт да сүрүн дьарыкпыт тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥоруу буоларынан, улуус баһылыгын тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар солбуйар дуоһунаһы төнүннэриэххэ наада. Ааспыт (2009) сылга элбэх оту оттоотубут диэн буолта. Урут оройуон оттонор сирдэрин хааллардаҕа оттообуппут үрдүнэн 38 тыһ. т ордук оту оттообот этибит. Былырыын ТХУ оҥорбут балансатынан, сүөһүбүт аҕыйаҕынан, оттоммут оттон 15 тыһ. т от ордуохтаах этэ. Оччо от ордубата. Хараҕы сабынан олорор сатаммат. Улуус баһылыга А.И. Ильин үчүгэйдик үлэлиир. Ол гынан баран, киниэхэ тыа хаһаайыстыбатыгар эппиэттээх солбуйааччылаах буолуохтаах», — диэн өрүү туруорсар боппуруоһун бу да сырыыга чиҥэтэ эттэ.

Ф.Е. Колесов Сиэрдээх мөккүөр наада. Конкуренция баар буолуохтаах. Станислав Иванович, Андрей Григорьевич саамай сөпкө этэллэр. Тыа хаһаайыстыбатын сайдыытыгар, улуус баһылыгын сэргэ, эппиэттээх киһи улууска хайаан да баар буолуохтаах», — диэн санаатын үллэһиннэ.

И.Е. Евстафьев: «Бэйэ дохуотун элбэтиигэ үлэни күүскэ ыытыахха. Саҥа атахтарыгар туран эрэр тэрилтэлэргэ кыахта биэриэххэ. Эт туттарыыта чуолкайдык учуоттанар буолла. Ол түмүгэр улуус 26-с миэстэттэн 13-с миэстэҕэ таҕыстыбыт. Тыа хаһаайыстыбатын сүрүннүүр киһи улуус баһылыгын солбуйааччытын статуһун ылыахтаах», — бюджеты хайаан да ылынар наадалааҕын бэлиэтээтэ.

Бюджет барыла дьүүллэһии кэнниттэн куоластаһыҥҥа туруорулунна. Сессияҕа кыттыбыт депутаттартан бюджет барылын төрдүнэн ылынары ким да утарбата. Онон, улуус гардеробугар дьуһуурустубалыы турар, бу сессияҕа кыттыахтаах эрээри үлэтиттэн босхоломмотох депутат И.А. Уваровскайтан уонна араас убаастанар биричиинэлэринэн сессия үлэтигэр кыттыыны ылбатах 3 депутаттартан уратылар 100% 2011 с. улуус бюджетын ылыннылар. Саҥа сылы саҥа бюджеттаах көрсөр буоллубут.

Үүнэр, 2011 сыл бюджета сессия быһаарыы ылыммытынан маннык кээмэйдээх буолуохтааҕа быһаарылынна:

— дохуот уопсай кээмэйэ 1219856,351 тыһ. солк., ол иһигэр кэлэр үп 1162772,851 тыһ. солк.;

— бюджет ороскуотун уопсай кээмэйэ 1222706,351 тыһ. солк.;

— бюджет дефицитин кээмэйэ 2850,000 тыһ. солк.;

— 2011 сыл тохсунньу 1 күнүнээҕи туругунан муниципальнай мэктиэлээһиннэргэ иэс муҥутуур кээмэйэ 20221,019 тыһ. солк.;

— 2010 с. бүтүүтүгэр кассаҕа хаалан туһаныллар үп кээмэйэ 500 тыһ. солк.;

— «Нам улууһа» МТ баһылыгын резервнэй фондата 570,000 тыһ. солк.

«Олорор дьиэ» программа барылын депутаттарга эрдэ тарҕатан билиһиннэрбэтэхтэринэн, элбэх боппуруостаһыы буола сырытта. Үгүс депутат бу программа хайаан да ылыллара сөптөөҕөр сөбүлэстилэр. Бу программаны олоххо киллэриигэ 2010 с. 76867,4 тыһ. солк., 2011 с. 32271,9 тыһ. солк., 2012 с. 32303 тыһ. солк. суумалаах үбүлээһин (туһааннаах сыллар сыаналарынан) оҥоһуллара былааннанар. Үбүлээһин кыттыгас үбүнэн (софинансирование) оҥоһуллар. Ол эбэтэр кини федеральнай, республиканскай, муниципальнай бюджет уонна эдэр ыаллар бэйэлэрин уонна заемнай средстволарыттан барар.

Бу программа олоххо киирдэҕинэ 2010 сылга 46, 2011 сылга 15, 2012 сылга 15 ыал дьиэлэниэ. Эбэтэр үс сыл иһигэр 104 дьиэ тутуллуо. Ол иһигэр 36 эдэр ыал, 59 бюджет эйгэтин үлэһиттэрэ уонна 9 араас категориялаах гражданнар.

И. ИВАНОВ

10 лучших спортсменов 2010 года МО «Намский улус»:

1. **Марков Афанасий Афанасьевич** – кандидат в мастера спорта Российской Федерации по пауэрлифтингу;

чемпион России по пауэрлифтингу среди ветеранов, г. Санкт-Петербург;

2. **Попова Саина Ивановна** – мастер спорта России по русским шашкам, кандидат в мастера спорта по международным шашкам;

3. **Слепцов Гаврил Афанасьевич** – мастер спорта Российской Федерации, Республики Саха (Якутия) по вольной борьбе;

4. **Попов Максим Михайлович** – кандидат в мастера спорта по шахматам;

5. **Ким Наталья Степановна** – кандидат в мастера спорта Республики Саха (Якутия) по гиревому спорту;

6. **Шестакова Виктория Владимировна** – кандидат в мастера спорта РФ по легкой атлетике;

золотая медалистка Всероссийского олимпийского отборочного соревнования по тройному прыжку среди девушек, г.Чебоксары;

рекордсменка Республики Саха (Якутия) по тройному прыжку;

7. **Сивцев Кузьма Афанасьевич** – мастер спорта РФ по вольной борьбе;

8. **Гоголева Надежда Михайловна** – кандидат в мастера спорта по легкой атлетике;

9. **Бетюнский Николай Афанасьевич** – кандидат в мастера спорта по боксу;

10. **Гладков Анатолий Анатольевич** – мастер спорта РФ, РС(Я) по мас-рестлингу;

Лучшие спортсмены-инвалиды 2010 года МО «Намский улус»:

1. **Халдеев Иван Гаврильевич** – пауэрлифтинг;
2. **Щербачков Василий Егорович** – тхэквондо;
3. **Дьячковская Розалия** – пулевая стрельба;
4. **Захаров Николай Николаевич** – пулевая стрельба;
5. **Собакина Людмила Васильевна** – армрестлинг.

Номинации:

1. Лучший спонсор Намского улуса по итогам 2010 года:

ООО «Эт-Ас», директор – Евстафьев Иван Егорович;

Некоммерческое партнерство таксистов Намского улуса «Энсиэли такси», директор –Кутуков Роман Алексеевич;

2. Лучший Директор Дома спорта Намского улуса по итогам 2010 года:

Иванов Павел Гаврильевич – директор Дома спорта МО «Хамагаттинский наслег».

Достижения:

1 место в I республиканском сельском культурно-спортивном фестивале «Спорт-селу 2010»;

1 место в чемпионате МО «Намский улус» в общекомандном зачете;

3. Лучший спортинструктор Намского улуса по итогам 2010 года:

Бандеров Владислав Геннадьевич – спортинструктор МО «Бетюнский наслег»;

4. Лучший глава наслега Намского улуса по итогам 2010 года:

Дунаев Александр Григорьевич – глава МО «Хамагаттинский наслег»

5. Лучший ветеран спорта Намского улуса по итогам 2010 года:

Ядрихинский Петр Прокопьевич – мастер спорта РС(Я) по борьбе хапсагай;

6. Лучшая федерация спортивных видов Намского улуса по итогам 2010 года:

федерация мини-футбола, председатель Попов Петр Михайлович – глава МО «Ленский наслег»;

7. Лучший спортивный корреспондент Намского улуса по итогам 2010 года:

Уваровская Лена Алексеевна – фотокорреспондент ГУ «Редакция Намской улусной газеты «Энгсиэли».

8. Лучший тренер Намского улуса по итогам 2010 года:

Халдеев Денис Алексеевич – тренер по боксу ДЮСШ;

9. Лучший общественный тренер Намского улуса по итогам 2010 года:

Сивцев Федор Петрович – общественный тренер по мини-футболу Хатын-Арынского наслега;

10. Молодой перспективный спортсмен Намского улуса по итогам 2010 года:

Кутуков Алексей Владимирович – национальное многоборье;

Достижения:

Победитель Игр предков на республиканском «Ысыахе молодежи-2010» в Таттинском улусе;

II место – в республиканском соревновании по национальным видам спорта «Хоро уола» в Усть-Алданском улусе;

IV место – в традиционном состязании по национальным видам спорта «Игры Дыгына»;

11. Лучший спортивный наслег Намского улуса по итогам 2010 года – МО «Хамагаттинский наслег».

Достижения:

1 место в I республиканском Сельском культурно-спортивном фестивале «Спорт селу 2010»;

1 место в чемпионате МО «Намский улус» в общекомандном зачете;

Распоряжение

от 28.12.2010 г. N 1846-р

О РАЗРЕШЕНИИ ПРОЕЗДА АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ МАССОЙ ДО 10 ТОНН ЧЕРЕЗ РЕКУ ЛЕНА ПО ЛЕДОВОЙ ПЕРЕПРАВЕ с. НАМЦЫ-с. ХАТАС

На основании акта проверки толщины льда ледовой переправы по маршруту Намцы-Хатас от 21 декабря 2010 г., распоряжаюсь:

1. Разрешить проезд автотранспортных средств через реку Лена по ледовой переправе с. Намцы с. Хатас (наименьшая толщина льда составляет 65 см), массой до 10 тонн с 23 декабря 2010 г.

2. Главе МО «Хомустахский 2-с наслег» (Алексеев А.С.), ОАО «Намавтодор» (Федоров А.С.) установить постоянный контроль за технико-эксплуатационным состоянием ледовой переправы.

3. Начальнику ОГАИ Намского ОВД (Кириллин М.Н.) установить постоянный контроль безопасности дорожного движения по ледовой переправе.

4. Намской инспекции ГИМС ГУ МЧС России по РС(Я) (Мохначевский В.Н.) установить постоянный контроль соблюдения настоящего распоряжения.

5. Редакции улусной газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.), Намскому филиалу «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.) довести данное распоряжение через СМИ до населения.

6. Контроль за исполнением данного распоряжения возлагаю на заместителя главы по строительству и промышленности Гуляева Г.В.

И.о. главы улуса
Н. СЛЕПЦОВ

Билси : са а кинигэлэр

ИККИ САҢА КИНИГЭ

СР Журналистарын, Суруйааччыларын союзтарын чилиэнэ, «Отуу уота» литературнай түмсүү салайааччыта, поэт, суруйааччы Андрей Кобяков норуокка «Орон» диэн поэматынан ордук биллэр. Кини «Этэр тылым дорҕоонноро», «Холонуум эрэ мин» диэн хоһооннорун хомуурунньугун, «Улуу Кытайга» диэн очеркатын кинигэ гынан таһаартарбыта.

Ахсынньы 22 күнүгэр Н. Рыкунов аатынан улуустааҕы библиотекаҕа поэт күн сирин са а көрбүт «Күннүүн тэ э турдахха» уонна «Остуол» диэн икки кинигэтин сүрэхтэниитэ буолла. Бу кинигэлэр «Бичик» кинигэ кыһатыгар бэчээттэнэн тахсыбыттар.

А.Г. Кобяков үөрүүтүн үллэстэ СР Суруйааччыларын союһун правлениетын эппиэттиир секретара, суруйааччы Иван Мигалкин, «Полярная звезда» сурунаал кылаабынай редактора В.С. Доллонов, оҕо сааһын доҕоро Д.И. Николаев, олохтоох поэттар, поэзияны сөбүлээччилэр кэлбиттэр. Библиотека аҕааччылары кытта үлэ отделын сэбиэдиссэйэ Н.В. Павлова автор айымньыларын библиографическай ырытыытын о ордо. Поэт Ю.В. Потапов-Саргын «Күннүүн тэ э турдахха» кинигэҕэ киирбит лирическэй хоһооннорун ырытта, тылы туттууга сүбэлэри биэрдэ. Анабыл хоһооннорун туһунан Сир музейын директора Г.И. Кривошапкин бэйэтин санааларын эттэ. «Э сиэли» хаһыат корреспондена Л. Уваровская «Остуол» поэма туһунан рецензияны иһитиннэрдэ. РФ Журналистарын союһун Нам улууһунааҕы отделениетын председателэ Г.К. Эверстов автор доҕоругар А.С. Никоновка анаабыт «Үс тиит» диэн балладатын ырытта.

Суруйааччы Иван Мигалкин А.Г. Кобяков айымньыларыгар үрдүк сыанабылы биэрэн туран, эдэр айааччылары таһааран иһэргэ, кинилэри өйүүргэ сүбэлээтэ. Бары мустубут дьон Андрей Григорьевич поэт быһыытынан сиппитин-хоппутун, сорох хоһоонноро ырыа буолан уостан түспэккэ ыллана сылдьалларын («Собо» о.д.а.), кини бэйэтин айымньыларыгар олох итэҕэстэрин кытта сөпсөспөтүн биллэрэн, критическэй да хабааннаах суруйарын, күннэтэ туттар остуол, орон курдук предметтэри тыыннааҕымсытан, кинилэр биһиги олохпутугар улахан оруолларын чорбоппутун бэлиэтээтилэр.

Андрей Григорьевич кини суруйааччы быһыытынан буһан-хатан тахсарыгар «Э сиэли» хаһыат редакцията улахан оруоллааҕын бэлиэтээтэ, хоһооннорун историятын билиһиннэрдэ. Ол курдук «Орон» поэманы 20 ыйтан ордук кэм устата иитиэхтээн баран суруйбут, онтон «Остуол» поэманы 5 сылы быһа өйүгэр буһара сылдьан баран 20 хонук иһигэр суруйан таһаарбыт. Автор са а кинигэлэрэ тахсыбытынан «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын аатыттан соторутааҕыта бэчээттэммит «Нам улууһа. История. Культура. Фольклор» кинигэ бэлэх туттарылынна. Кэлбит ыалдьыттар Андрей Григорьевичка бары үтүөнү баҕаран туран бэлэхтэрин-кинигэлэри ууннулар.

В. РЫКУНОВА

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

БИИР ДОЙДУЛААХТАРБЫТ СИТИҺИИЛЭРЭ

2010 сыл түмүгүнэн республикабыт спорт араас көрүҥнэригэр бастыҥнарын ааттыыр дьоро киэһэлэр буолуталаатылар. Манна Дьокуускайга олорор уонна үлэлиир биир дойдулаахтарбыт ситиһиилэрэ эмиэ киирдилэр. Ол курдук, «Сахаада-спорт» национальнай көрүҥнэр ассоциациятын сэбиэтин быһаарыытынан, мас тардыһыытыгар «Бастыҥ судьуйа» номинация лауреатынан Николай Константинов ааттанна. Үөрэх кыһаларын ортолоругар «Бастыҥ тэрийээччи» анал аатынан Намнааҕы 2 N-дээх профлицей преподавателэ Наталья Соловьева таҕыста. Биэс иһигэр киирэр инбэлиит-спортсменнар ортолоругар «Бастыҥ спортсмен» аатын тхэквондо көрүҥэр Василий Щербачкову ааттаатылар.

Саха республикатын бокса федерациятын саҥа састаабыгар президиум чилиэнинэн спорт ветерана, ХИФУ профессора Иннокентий Семенович Сивцев киирбитин чорботон бэлиэтиибин. Аны мас тардыһыытын федерациятыгар отчуоттуур-быыбардыыр мунньаҕар саҥа састаабыгар вице-президеннэригэр чулуу уолбут, Намнааҕы айылҕа харыстабылын управлениетын начальнига Николай Дьяконов киирбитин бэлиэтиир тоҕоостоох. Маны таһынан, олимпийскай көрүҥнэ киирбэт, Саха республикатын бильярд федерацията эмиэ бастыҥнар ахсааннарыгар (президент-Эрнст Березкин) киирдэ уонна, биллэн турар, Петр Семенович Наумовпыт «Преодоление» диэн анал номинацияны ылбыта биһиги санаабытын өссө өрө тутар. Итинэн, бу ааттаммыт табаарыстарбытыгар махталбытын биллэрэн туран, инники ситиһиилэри уонна үлэлэригэр кыайыы, дьүккүөрдээх үлэ тосхойдун диэн алгыы хаалабыт.

А. СОФРОНОВ-ОНТУОН
Кыһыл-Сыыр бөһ.

Ороһооспотооҕу көр-күлүү

УОРУЙАХТАРГА

Ороһооспоҕо кыһыҥҥы мунутуур кылгас күннэр ааһаннар, күн уһааһыныгар киириттэн сэргэхсийии, көр-күлүү күөдьүйэр кэмэ. Онон сэдиптээн, уоруйахтарга туһаайан көр-күлүү аҥардаах күлүүнү-элэги суруйуум. Чэ, истиҥ!

Уйбаан сарсыарда эрдэ, олох тыҥ хатыыта арыыга күрдьэх уга быста киирэн иһэн атаһа, үөлээннээҕэ муус тиэйэн иһэригэр кэтиллэ түстэ.

— Хайа, Баҕылай, бачча эрдэ бу хайаларыгар муус тиэйдиҥ?

— Ээ, бэйэбэр, доҕор.

— Быйыл эйигин өрүскэ буолбатах, Тылбаахы күөлүгэр муус ылыммыта диэбиттэрэ ээ.

— Ээ, оннук. Оттон бу былырыыҥҥы мууһум тобоҕун тиэнэн иһэбин. Хата, ким да тыыппатах. Тураахтыыр эбит.

— Эс, тоҕо тыытыахтарай, дьон гиэнин. Онноҕор мин Тылбаахыттан иллэрээ сыллааҕы мууспун булан тиэйинним ээ. Үрдүгэр үөл үөттэн быһа охсон ууран бэлиэтээбитим. Эн биһи олох кэнэммитинэн өлүөх дьоммут! Көр үс күнү быһа ол бэлиэбин көрдөөтөҕүм үһү, бу акаары... Бэлиэм икки сыл устата хаччаччы хаттаҕа дии. Син буллум. Хата, мууһум эбиллибиккэ дылы.

— Уйбаан, сөрү-сөпкө этэҕин. Кырдьык, эн биһи олох кэнэммитинэн эстибит дьоммут. Көр, бу күһүн, бэйэм бороскум улааппытын билбэккэ, дьон гиэнэ буолуо диэммин, хонтуора айаҕар баайан үс хоннорон турабын ээ.

Бу маннык дьон мууһу уорбуттар үһү дуо? Мантыларыҥ, баҕар, «туспа эйгэ» дьоно буолуохтара.

МААРКАП Дьараах

ИҺИРЭХ ТЫЛААР

Күндү үөлээннээхтэрбитин **МАРИЯ АЛЕКСАНДРОВНА ОЛЕСОВАНЫ** уонна **КОНСТАНТИН НИКИТИЧ ОКОНЕШНИКОВЫ** 75 саастарын томточчу туолбуттарынан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Оҕолоргут, сиэннэргит итии тапталларынан угуттанан, үөрүү-көтүү аргыстанан өссө да уһуннук дьоллоохтук-соргулаахтык олороргутугар баҕарабыт. Альптаах алгыспытын аныыбыт.

Кырдьаҕастар

ПОЛОЖЕНИЕ

о Межведомственной комиссии по проведению мониторинга ценовой ситуации на продовольственном рынке

1. Общие положения

1.1. Межведомственная комиссия по проведению мониторинга ценовой ситуации на продовольственном рынке (далее — Комиссия) создана для применения мер государственного регулирования, предусмотренных действующим законодательством Российской Федерации.

1.2. Комиссия в своей деятельности руководствуется Конституцией Российской Федерации, Федеральными законами Российской Федерации, Указами и распоряжениями Президента Российской Федерации, постановлениями и распоряжениями Правительства Российской Федерации, Конституцией (Основным законом) Республики Саха (Якутия), Указами и распоряжениями Президента Республики Саха (Якутия), постановлениями и распоряжениями Правительства Республики Саха (Якутия), распоряжениями главы Намского улуса, а также настоящим Положением.

2. Основные задачи, функции, права и обязанности Комиссии

2.1. Основной задачей Комиссии является проведение мониторинга ценовой ситуации на продовольственном рынке.

2.2. Комиссия имеет право:

2.2.1. Запрашивать и получать информацию, отчеты, иные материалы от федеральных органов исполнительной власти, их территориальных органов, органов исполнительной власти Республики Саха (Якутия), органов местного самоуправления, а также юридических лиц и граждан по вопросам, отнесенным к полномочиям Комиссии.

2.2.2. В случае необходимости оперативно принимать меры по оказанию адресной помощи гражданам, относящимся к социально незащищенным группам населения.

2.3. Комиссия обязана принять меры, направленные на обеспечение потребностей в сельскохозяйственной продукции и продовольствии на основе разработки районных балансов ресурсов и использования такой продукции.

3. Организационные вопросы

3.1. Председатель Комиссии и ее персональный состав утверждаются распоряжением главы улуса. Комиссию возглавляет председатель, а в его отсутствие — заместитель председателя.

3.2. Заседания Комиссии проводятся по мере необходимости и считаются правомочными, если на них присутствуют более половины ее членов. Повестку дня заседаниц и порядок их проведения определяет председатель Комиссии.

3.4. Решения на заседаниях Комиссии принимаются простым большинством голосов присутствующих на заседании членов Комиссии и оформляются протоколом, который утверждает председатель Комиссии либо по его поручению заместитель председателя.

3.5. Секретарь комиссии организует работу Комиссии и руководит подготовкой материалов.

3.6. К работе Комиссии при необходимости могут привлекаться должностные лица, не входящие в ее состав.

3.7. Организационное обеспечение деятельности Комиссии осуществляет администрация МО «Намский улус».

Приложение N 2

Состав Межведомственной комиссии по проведению мониторинга ценовой ситуации на продовольственном рынке.

1. Слепцов Н.В. — 1 зам. главы улуса, предс. Межведомственной комиссии;

2. Петрова Л.Н. — зам. главы улуса по экономическим вопросам, зам. предс. Межведомственной комиссии;

3. Матвеев А.К. — гл. спец. по ценообразованию, секр. Межведомственной комиссии;

4. Протопопова Ж.И. — пом. прокурора Намского района (по согласованию);

5. Абрамов Ф.Ф. — гл. специалист-эксперт территориального отдела ТУ Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском улусе (по согласованию);

6. Сокольников П.Г. — зам. нач. УОВД, нач. МОБ (по согласованию);

7. Охлопкова А.Е. — гл. экономист управл. с/х.

УЛУУС ОЛОХТООХТОРО БОЛҔОЙУҤ!
«Ыраас уу» 19 л бутыылларга
АТЫЫГА БААР:

* 19 лиитэрэлээх бутыыллар; 300 солк. (акция)
* Илии помпалара (сифон);
* Бутыыл таһарга табыгастаах ручкалар;
* Диспенсердар (ууну ититэр, тымнытар аппарат). Сыаната удамыр.

Биһиги аадырыспыт: Нам с., Чернышевскай уул. 6 N-рэ, «Реал Право» ХЭТ дьиэтэ «Секо» маҕаһыын утары, тел. 42-6-00, 89142274971. Дьиэҕэ тиэрдэн биэрэбит.

Үлэлиир бириэмэбит: Бэн.-Суб. — 9.00 ч.-19.00 ч. диэри. Өрөбүлгэ — өрөбүл.

«ЫРААС УУНУ ИҺИЭҤ — ҮӨЛ ТУРУКТАНЫАҤ»

Бүлүү улууһун Төҥүргэстээҕэ Сыралтаҕа уонна Кыадандаҕа көһөрүллүбүтэ 60 сылыгар аналлаах тэрээһиннэр 2011 с. муус устар саҥатыгар Бүлүү куоратыгар ыытыллаллар. Онон тэрийэр бөлөх салайааччыта Аммосова Татьяна Прокопьевна Төҥүргэстээхтэн төрүттээх Нам улууһугар олорбут, олорор биир дойдулаахтарын, кинилэр оҕолорун, сиэннэрин бэйэҕит туһунан толору информацияны, хаартыскаҕытын 1 Хомустаах оскуолатыгар Баишева Мария Константиновнаҕа тиксэрэргитигэр ыҥырар.

Билсэр тел. 25-3-75 (оскуола),25-3-71 (дь/т)

Намский филиал «Коммунтеплосбыт» ГУП ЖКХ РС(Я) доводит до сведения потребителей — граждан, что договор, заключенный на 2010 год на поставку коммунальных ресурсов и водоотведения собственникам жилья (нанимателям помещений) пролонгируется сроком на 1 год, и будет действовать в течение 2011 года.

Раздел 6 (условия расторжения договора) договора на поставку коммунальных ресурсов и водоотведения собственникам жилья (нанимателям помещений) в связи с несоответствием действующему законодательству считать недействительным с момента настоящего опубликования в газете.

Ремонтно-строительные работы, обшивка. В наличии гипсокартон.

Тел. 89245682743

Продается Пентиум-4, монитор 15", клавиатура, мышка — 7 т.р. Торг.

Тел. 89243685042

Продаются женские унты (разм. 36) и детские оленьи унты (кээнчи).

Тел. 89248716785

ИДьУО иһитиннэрэр

КУЛУУПТАРЫН ТҮННҮГҮН АЛДЬАППЫТТАР

Тохсунньу 8 к. Нам с. олохтооҕо гр-ка Сыромятникова М.Л. биллэрбитинэн тохсунньу 3 к. гр-ка Стрекаловская Е.Д. дьиэтиттэн тахсан барбыт уонна ханна баара биллибэт. Нэдиэлэ устата 6 киһи кырбаммыт, гр-ка Иванова, Дьокуускай олохтооҕо автоаварияҕа эчэйии ылан көмөҕө наадыйбыт. Тохсунньу 7 к. Таастаахха чааһынай гараж умайбыт, олохтоохтор бэйэлэрэ гаражка турар массыынаны быыһаабыттар, онтон гараж олорчу умайбыт. Тохсунньу 4 к. Хатырыкка кулууп күлүүһүн алдьатан киирэн ыспыттар-тохпуттар, түннүктэрин алдьаппыттар. Тохсунньу 9 к. Аппааныга гражданнар Сивцев А.П. уонна Сивцев И.Р. итирик туруктаах сылдьаан гр. Сивцев К.П. дьиэтигэр киирэн айдааны таһаарбыттар, үөхсүбүттэр, оҕолору куттаабыттар. РФ КоАП 20 ыст. 1 ч. административнай боротокуол толоруллубут. ГАИ 832 транспоры бэрэбиэркэлээбит, 83 боротокуол толорбут, 7 итирик суоппар тутуллубут, стоянкаҕа 7 массыына туруоруллубут, 3 суол быһылаана тахсыбыт.

УВАЖАЕМЫЕ КИНОЗРИТЕЛИ!

Приглашаем Вас посетить кинотеатр **«Сардаҥа» 11-12 января**.
12.30 ч. — «Щелкунчик и крысиный король»
15.00 ч. — «Хроники нарнии. Покоритель зари»
17.10 ч. — «Елки»
19.00 ч. — «Впусти меня. Сага»
С 13 января премьера фильма «Знакомства с факерами 2».

Справки по тел. 41-4-04

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, эһээбит
КРИВОШАПКИН
Иван Константинович
уһун, ыарахан ыарыыттан ахсыннны 31-гэр күн сириттэн барбытын дириҥник курутуйан туран бары аймахтарбытыгар, табаарыстарыгар, билэр дьоммутугар иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, уолаттара, кийиттэрэ, сиэннэрэ

Истиҥник саныыр, таптыыр убайбыт, быраппыт
КРИВОШАПКИН
Иван Константинович
уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Галина Афанасьевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Бииргэ төрөөбүттэрэ, аймахтара Кривошапкиннар, Васильевтар

Коллектив Намской улусной гимназии выражает глубокое соболезнование коллеге Кривошапкиной Галине Афанасьевне, ее близким по поводу кончины после тяжелой болезни горячо любимого мужа, дедушки
КРИВОШАПКИНА
Ивана Константиновича.
Скорбим вместе с вами.

Выражаем глубокое соболезнование однокласснику Кривошапкину Константину, Галине Афанасьевне, учителю химии Намской улусной гимназии по поводу кончины после тяжелой болезни любимого отца, мужа
КРИВОШАПКИНА
Ивана Константиновича.
Одноклассники выпуска 2000, кл. рук. Бочкарева Л.В.

Күндү тапталлаах ийэбит, эбээбит, хос эбээбит, Хатыҥ Арыы олохтоохоҕо, тыыл, үлэ ветерана, сэрии огдообото
ЭВЕРСТОВА
Марфа Дмитриевна
уһун, ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытын аймахтарыгар, үөлээннээхтэригэр, чугас дьонноругар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ

Истиҥник саныыр дьүөгэбит Эверстова Сардана Игнатьевнаҕа уонна кини дьиэ кэргэнигэр тапталлаах эбээтэ, үлэ, тыыл ветерана, Хатыҥ Арыы олохтоохоҕо
ЭВЕРСТОВА
Марфа Дмитриевна
орто дойдуттан барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Саввиновтар

Күндү убайбыт, үлэ, тыыл ветерана
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Марфа Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьоммутугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Көбөкөнтөн, Фрунзеттан, Намтан Ядрихинскайдар, Бугаевтар

Чугас аймахпыт, убайбыт, Фрунзеттан төрүттээх
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан 82 сааһыгар олохтон туораабытынан саҥаспытыгар Марфа Михайловнаҕа, уолаттарыгар Мишаҕа, Петяҕа, Сеняҕа уонна кинилэр дьиэ кэргэттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Быраата Москвитин Н.Н. дьиэ кэргэнэ

Убаастабыллаах эдьиийбитигэр Анастасия Семеновнаҕа, убайбытыгар Афанасий Семеновичка уонна кинилэр дьиэ кэргэттэригэр тапталлаах убайдара
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Быраттара Москвитин Н.Н. дьиэ кэргэнэ

Көбөкөнтөн төрүттээх, Нам с. олохтоохоҕо, тыыл, үлэ ветерана
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытын аймахтарыгар, үөлээннээхтэригэр, чугас дьонноругар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ

Истиҥник саныыр дьүөгэбит Эверстова Сардана Игнатьевнаҕа уонна кини дьиэ кэргэнигэр тапталлаах эбээтэ, үлэ, тыыл ветерана, Хатыҥ Арыы олохтоохоҕо
ЭВЕРСТОВА
Марфа Дмитриевна
орто дойдуттан барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Саввиновтар

Күндү убайбыт, үлэ, тыыл ветерана
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Марфа Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьоммутугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Көбөкөнтөн, Фрунзеттан, Намтан Ядрихинскайдар, Бугаевтар

Чугас аймахпыт, убайбыт, Фрунзеттан төрүттээх
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан 82 сааһыгар олохтон туораабытынан саҥаспытыгар Марфа Михайловнаҕа, уолаттарыгар Мишаҕа, Петяҕа, Сеняҕа уонна кинилэр дьиэ кэргэттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Быраата Москвитин Н.Н. дьиэ кэргэнэ

Убаастабыллаах эдьиийбитигэр Анастасия Семеновнаҕа, убайбытыгар Афанасий Семеновичка уонна кинилэр дьиэ кэргэттэригэр тапталлаах убайдара
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Быраттара Москвитин Н.Н. дьиэ кэргэнэ

Көбөкөнтөн төрүттээх, Нам с. олохтоохоҕо, тыыл, үлэ ветерана
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Көбөкөн нэһилиэгин дьаһалтата

Нам с. олохтоохоҕо, тыыл, үлэ ветерана
ЯДРИХИНСКАЙ
Прокопий Семенович
олохтон туораабытынан уолугар, «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын баһылыгын солбуйаачытыгар Семен Прокопьевич Ядрихинскайга, бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Улуустааҕы спорт отдел, улуус спортивнай общественноһа

Чугас аймах-билэ дьоммутугар Зинаида Степановна, Георгий Егорович Чириковтарга, кийиитэригэр Марияҕа, кыыһыгар Айтаҕа, балтыгар Таньшаҕа, быраатыгар Ганяҕа, чугас аймахтарыгар таптыыр уоллара, убайдара, быраатара
ЧИРИКОВ Дима
эдэр сааһыгар хомолтолоохтук күн сириттэн барбытыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Көбөкөнтөн Федоровтар, Хамаҕаттаттан Кривошапкиннар

Көбөкөн нэһилиэгин ыччата, Дьокуускай куорат олохтоохоҕо
ЧИРИКОВ
Дмитрий Георгиевич
эдэр сааһыгар соһумардык күн сириттэн туораабытынан Зинаида Степановнаҕа, Георгий Егоровичка, балтыларыгар, быраатларыгар, аймахтарыгар, доҕотторугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Көбөкөн нэһилиэгин дьаһалтатын коллектива

Бииргэ үөрэммит доҕорбут
ЧИРИКОВ
Дмитрий Георгиевич
2010 с. ахсыннны 30 күнүгэр күн сириттэн соһумардык суох буолбутунан төрөппүттэригэр З.С., Г.Е. Чириковтарга, балтыгар, быраатыгар, кэргэнигэр, оҕотугар уонна чугас бары аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит, аһыыгытын тэҥнэ үллэстэбит.
Оскуолаҕа бииргэ үөрэммит доҕотторо, кылаас салайааччыта

Көбөкөн олохтоохторугар Зинаида Степановна, Георгий Егорович, оскуола 9-с кылаас үөрэнээччитигэр Ганя Чириковтарга таптыыр уоллара, убайа
ЧИРИКОВ
Дмитрий Георгиевич
хомолтолоохтук олохтон барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Көбөкөн орто оскуолатын коллектива

Чугас дьоммутугар З.С., Г.Е. Чириковтарга, кийиитэригэр Машаҕа, оҕотугар Айтаҕа, кыыстарыгар Таняҕа, уолларыгар Ганяҕа таптыыр оҕолоро, кэргэнэ, аҕата, убайдара
ДИМА
күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Аймахтара Румянцевтар, Олесовтар, Ноговицыннар, Гаврильевтар, Егоровтар, Слепцовтар, Николаевтар

Ытыктыыр кырдьаҕас убайбыт, Хамаҕатта нэһилиэгин олохтоохоҕо, Хотугу Корея сэриитин кыттыылааҕа, сэрии ветерана
ДЬЯКОНОВ
Иван Ильич
уһун, ыарахан ыарыыттан бу ый 9 күнүгэр, 82 сааһыгар олохтон туораабытын бары аймахтарыгар, билэр дьонугар, табаарыстарыгар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Балта, күтүөтэ, сиэннэрэ

Күндүтүк саныыр кырдьаҕас абаҕабыт, Хамаҕатта нэһилиэгин олохтоохоҕо, Корея сэриитин кыттыылааҕа, сэрии ветерана
ДЬЯКОНОВ
Иван Ильич
уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан балтыгар, эдьиийбитигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Суоттуттан Ядрихинскайдар, Татариновтар, Кривошапкиннар, Покровскайтан Ядрихинскайдар

Ыкса ыалбытыгар Дария Ионовна, Анатолий Ильич Бурнашевтарга уонна кинилэр оҕолоругар тапталлаах убайдара, таайдара, сэрии, үлэ, тыыл ветерана
ДЬЯКОНОВ
Иван Ильич
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытыгар аймахтарыгар, табаарыстарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит, аһыыгытын тэҥнэ үллэстэбит.
Ыкса ыалларгыт Винокуровтар, Чермошенцевтар дьиэ кэргэттэрэ

Хамаҕатта төрүт олохтоохоҕо, урукку ветераннар сэбиэттэрин председателэ, тыыл сэрии ветерана
ДЬЯКОНОВ
Иван Ильич
83 сааһыгар тохсунньу 9 күнүгэр ыараханнык ыалдьан күн сириттэн барбытынан уолугар Иван Ивановичка, балтыгар Дария Ионовнаҕа уонна чугас аймах-билэ дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Ветеран сэбиэтэ

Бииргэ үөрэммит дьүөгэбитигэр Лидия Васильевна Алексееваҕа, кэргэнигэр, оҕолоругар, чугас дьонугар таптыыр ийэлэрэ, эбээлэрэ, үлэ, тыыл ветерана, 1 Хомустаах олохтоохоҕо
ОХЛОПКОВА
Анна Михайловна
ыараханнык ыалдьан орто дойду олоҕуттан туораабытыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит, аһыыгытын тэҥнэ үллэстэбит.
1974 с. бииргэ үөрэммит оҕолоро

Үлэ, тыыл ветерана, «Кэҥкэмэ» колхоз
ОХЛОПКОВА
Анна Михайловна
ыараханнык ыалдьан орто дойду олоҕуттан туораабытыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит, аһыыгытын тэҥнэ үллэстэбит.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Тохсунньу 6 күнүгэр күндү киһибит Роза Михайловна Сабарайкина, Саха республикатын үтүөлээх учуутала, РСФСР үөрэҕин туйгуна, пед. үлэ ветерана орто дойдуттан арахсан барбыта үс сылын туолар.

Роза Михайловна 1941 с. муус устар 6 күнүгэр Нам селотугар учууталлар дьиэ кэргэннэригэр төрөөбүтэ. Аҕалара Сабарайкин Михаил Кириллович, армияҕа иккис хомуурга ыҥырыллан баран, сэрии содулуттан доруобуйатынан комиссияҕа атүбэһэн, дойдутугар кэлэн, 1943 с. ол курдук чааһыгар тиийбэккэ Нам селотугар өлбүтө. Ийэлэрэ Винокурова Евдокия Дорофеевна үс кыра оҕону кытары соҕотох хаалан, дьиэ кэргэн олох эрэйин, кыһалҕаны билэн үөскээбитэ.

Оҕо эрдэҕиттэн Роза ис-иһиттэн дьоһуннаах, киһини кытары сыһыана истиҥ, ханнык да «мэник», «проблемнай» диэбит оҕону кытары уопсай тыл булан, тылын хайаатар да ылыннарар талааннааҕа. Ол дьоҕура, эмиэ дьонун курдук сөбүлээн талбыт идэтигэр, улаханнык көмөлөспүтэ. Кини ураты педагогическай талаанын үөрэппит оҕолоро, коллегалара уонна учуутал-новатор быһыытынан саҥа пособиелары, учебниктары апробациялааһыҥҥа кыттан үлэлиэҕиттэн ыла республика биллэр учуонайдара п.н.к-ра: Каратаев И.И., Охлопкова М.Е., «республика сүрүн методиһа» дэнэр Зверева В.С., Петрова Т.И. үгүстүк аһаҕас уруогар сылдьан, бииргэ үлэлэһэн бэлиэтээбиттэрэ. Роза Михайловна, үксүн, Нам орто оскуолатыгар 1964 с. ыла, күн сириттэн арахсыар диэри үлэлээн кэлбитэ. Айылҕаттан айдарыылаах, оҕо уйаҕас дуһатын тутар ураты талааннаах учуутал, 1970 сылларга М.Е. Охлопкова бүкүбаарын экспериментальнай үлэтигэр кыттан, «Маҥнайгы хардыылар» диэн үлэтин түмүгүн суруйан брошюра таһаартарбыта. Онтон начальнай кылааска саха оҕото нуучча тылын уруогар кэпсэтэр дьоҕурун сайыннарарга, Саха сиринээҕи нац. оскуолалар научнай-чинчийэр институттарын филиалын (к.п.н. Т.И. Петрова) экспериментальнай үлэтигэр кыттан, «Диалогическая речь» диэн үлэтэ республика методистарыгар, учууталларга киэҥник биллибитэ. Саха тылыгар үгүс дидактическай матырыйааллары оҥорон, онто Саха республикатын норуот үөрэҕириитин министерствотынан бигэргэтиллэн, 1991 с. туспа пособие буолан тахсыбыта.

Учуутал-новатор быһыытынан баай уопутун үллэһиннэрээри, ЯРИУУ 1983-1984, 1985 сылларга лекторскай группа чилиэнинэн талан үлэлэппитэ. Ол курдук, п.н.к. методист В.С. Зверева, Роза Михайловна республиканскай семинардарга, пед. аҕыыларга үгүстүк кыттар, уопутун атастаһар этэ диэн бэйэтин кинигэтигэр ахтан аһарар. (В.С. Иванова (Зверева) из серии «Ими гордится Якутия» 2008, Бичик).

Роза Михайловнаны ордук уруок көдьүүһүн үрдэтии проблематыгар уопутун атастаһыннараллара . Олкурдук, бастыҥ учуутап, үлэтин ымпыктарын-чымпыктарыын кистээбэккэ, дьону кытары үллэстэ, уопуттарын атастаһа сылдьара. Кини сүрдээх сэмэй, үлэтигэр ситиһиилэринэн өтөйө сылдьыбат, ону үгүстүк кэпсээбэт-ипсээбэт киһи этэ. 2000 с. тахсыбыт «Пед. энциклопедия» I томугар Р.М. Сабарайкина туһунан бу курдук суруллубут: «На ее уроках обучились многие учителя республики». Бу мээнэ этиллибэтэх тыл буолуохтаах.

Роза Михайловна үлэтинэн эрэ буолбакка, амарах ийэ, кыһамныылаах эбээ этэ. Кини мэлдьи дьоҥҥо-сэргэҕэ үчүгэйи эрэ баҕарар кэрэ дуһалаах үтүө киһи холобурунан буолар. Күндүттэн күндү киһибит сылаас сыһыана, хас биирдибитигэр таптала, кыһамныта, эйэҕэс майгыта хаһан да умнуллубат үтүө өйдөбүл буолан биһиги сүрэхпитигэр мэлдьи тыыннаах буолуо.

Дьиэ кэргэнэ, эдьиийэ, сиэн балтылара, аймахтара

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**; ; бухгалтерия — **41141**; факс — **41141**; редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыы . Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***“ЭНСИЭЛИ”* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат РИС талылынна, та ылынна уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт.лиис
Көө ул сыананан атыылаар
Индексэ — 54889. Тираһа — 2015
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 11.01.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 11.01.2011 с.